

nostna akademija pri nabito polni dvorani ljudstva iz mesta in okolice. Na sporedu so bile zelo izbrane točke, govor g. dr. Kalana iz Celja pa je navdušil ljudstvo, da je neprenehoma klicalo našemu voditelju dr. Korošcu. Po hribih pa so goreli kresovi in kazali zvestobo do našega voditelja dr. Korošca. — V nedeljo takoj po rani sv. maši je bilo še eno zborovanje v proslavo majniške deklaracije in to na trgu. Zborovalci so pazljivo poslušali govor g. dr. Kalana iz Celja in bivšega oblastnega poslanca g. Matevža Deželak. Ta proslava je pokazala, kako slovenski narod visoko ceni svoje voditelje, ki ga vodijo po pravi poti v boljšo bodočnost. Na žalost pa moramo pripomniti, da je peščica Laščanov to proslavo bojkotirala. Dočim so v ogromni večini posestniki hiš izobesili zastave, jih ti niso izobesili, čeprav se trkajo na svoja »nacionalna« prsa. Toda mi dobro vemo, kdo so ti gospodje; prej so bili vse drugo ko Slovenci, to je pod Avstrijo, danes pa hočejo biti sol Jugoslavije. Zapomnite si: Če nočete z našim kmečkim prebivalstvom, vam tudi mi ne bomo nosili denarja in polnili vaših nenasnih želodcev! Naj velja geslo, ki ste ga sami izdali tik te proslave: »Kdor ni z nami, je proti nami!« Po tem geslu se bomo tudi mi ravnali!

Marija Gradec pri Laškem. Banska uprava je naš občinski proračun za dobo od 1. aprila 1937 do 31. marca 1938 potrdila. Izdatki znašajo Din 155.015. Istotoliko tudi dohodki, ki se pokrijejo s 108% doklado. Lani je doklada znašala 123%. V naši občini se večina proračunskih stroškov krije z določami na direktni davek, ker je večina obrti v Laškem. V občini Laško, kjer ima občina Marija Gradec svoj sedež, imajo letos samo 40% doklado. Občina Marija Gradec je bila ustanovljena leta 1873 predvsem zato, da bi narodno se prebujajoči slovenski katoliški kmetje iz okolice ne motili nemškutarskih Laščanov pri gradnji stebrov za nemško-protestantovski most do Trsta. Leta 1933 pa so pridružili naši občini še od bivše občine Sv. Rupert katastralno občino Sv. Peter. Občina Marija Gradec šteje okrog 3600 prebivalcev, nima pa nikjer središča v svoji občini, ampak je imela ves čas, odkar obstoja, svoj sedež v Laškem. To je nam nasprotni JNS režim meseca marca 1934 tudi z uredbo uveljavil. Zemljepisna lega naše občine je kaj čudna; na severu meji na celjsko, na jugu pa na zidanmoško občino. Železniška postaja in pošta Rimske toplice sta v občini Marija Gradec, a vasi Mala breza, Alešče, Modrič, ki tudi spadajo sem, pa prejemajo pošto iz Sv. Jurja ob juž. žel. Najlepše pa še pride, to je, da mora večina Marjagradčanov hoditi mimo tuje občinske pisarne v svojo občino. Ko smo leta 1935 svobodneje zadihali in smo meseca septembra ustanovili svojo politično organizacijo, smo že na odborovi seji 25. oktobra napravili soglasen sklep, da se občini Marija Gradec in Laško združita v eno občino. To je zahtevalo tudi nad 90% volilcev. Velel tega smatramo, da bo našo zahtevo, ki je iz vseh ozirov upravičena, g. notranji minister dr. Korošec uveljavil. — Naša občinska pota so se letošnjo spomlad zopet marsikje popravila. To se je storilo deloma iz svojega proračuna, deloma pa s prav izdatno podporo banke uprave, od katere smo prejeli 7000 Din. Seveda se ne more vsem naenkrat ustreči, to lahko vidi vsak, kateri ve, da občina obsega preko 40 vasi in naselij in je od izliva Gračnice v Savinjo do meje celjske občine nad tri ure hoda, prav toliko tudi od Rimske toplice do Sv. Ruperta.

Sv. Rupert nad Laškim. Trda se dandanes godi vsakemu kmetškemu človeku — imoviti, brezskrbni posestniki so še samo izjema, a hribovcem so še večji siromaki, kakor drugi stanov-

ski tovariši v dolih in poljanah! Kmetje v »urvaldu«, ki smo po veliki večini daleč proč od prometnih krajev, pogrešamo predvsem cest, ki bi nas vezale z ostalim svetom. Sentruperčani imamo do Laškega »samo« 14 km, po nekdanj okrajni, sedaj občinski cesti. Že štiri leta ni prišel niti en kamenček gramoza na to cesto: marjagraška občina ne more skrbeti za to cesto, ker nima sredstev. Reko se je, da je ta cesta uvrščena med tiste ceste, ki bodo subvencionirane; pa menda ni res, ker se za cesto, ki vedno bolj propada, ne stori ničesar. Do Sv. Jurija imamo »samo« 8 km; od Zabrega na Kalobju pa je ta cesta v takem stanju, da bi jo najbolje označili z besedo: grozna! Naj bi se nas vendar usmili celjski cestni odbor, ki ima to cesto že v programu.

Brežica. Dvajsetletnica majniške deklaracije se je vršila pri nas dostojno velikemu pomenu tega dogodka in slovesno. Na predvečer so z razglednega hriba Sv. Vida švigile rakete kvišku, po posavskih gričih in hribih so zagoreli kresovi, zagrmeli so topiči: vse to je izražalo pomembnost začenjajoče se proslave. V nedeljo se je v Brežicah, ki so vse bile v zastavah, zbralo ljudstvo na velikem prostoru pred Lipejevo trgovino. Poleg Brežic so bile zastopane vse sosedne župnije. Iz nekaterih so se moške in fantje pripeljali na okrašenih vozovih. Ob desetih je g. dr. Brglez v imenu pripravljalnega odbora z navdušenimi besedami otvoril slavnostno zborovanje. O majniški deklaraciji, njenih predzgodovini, njenem pomenu in njenih posledicah so govorili: predsednik Prosvetne zveze g. dr. Hohnjec, banski svetnik g. Tratnik in narodni poslanec g. dr. Veble. Po zborovanju se je ob sviranju treh godb (rajhenburške, dobovske in pišečke) vršil manifestacijski sprevod po mestu. Proslava je napravila na vse sloje ljudstva najlepši vtis.

Pišec. V nedeljo 23. maja so nam priredili naši mali pod vodstvom učiteljstva v šoli matersko proslavo. Kako je bilo, bi vprašali. Spored je bil prav pester. Posvečen slovenski materi, zgleadni, skrbni, trpeči. Solze v marsikaterem očesu so govorile, da je prireditelj dosegla svoj namen. Ko smo zapuščali šolo, so bile naše želje, da bi ti, mati slovenska, znala tako vzgajati svoje otroke, da bi bili pripravljeni dati življenje zate. Taki bodo znali tudi ljubiti Boga in svoj narod.

Peter Rešetar rešetari.

Majniška deklaracija. »Jutro« in seveda tudi njegova večerna pišula v Mariboru sta pisala o majniški deklaraciji takole: Prvi članek, da je bila deklaracija protijugoslovanska; drugi članek, da je bila sicer jugoslovanska, da pa je bila v habsburškem okviru; tretji članek, da je bila sicer v habsburškem okviru, da pa je bil velik pokret za probujanje jugoslovanske državijske zavesti; četrti članek, da je majniška deklaracija prav za prav samo delo njihovih ljudi, in sedaj po proslavi pa pride članek, da so klerikalci bili proti majniški deklaraciji. Citatelji teh časopisov so res ubogi backi!

Zakaj stojijo pristaši JNS ob majniški proslavi ob strani? Čisto pravilno, saj so se leta 1917 tudi skrivali in so pustili druge, da so šli po kostanj v ogenj, oni pa bi radi sedaj sami kostanje jedli!

Najvažnejše: Pucej je star 60 let! Ko ves slovenski narod obhaja spomin 20 letnice, kar je dr. Korošec v imenu naroda prečital znamenito majniško deklaracijo, je »Kmetijski list« vso prvo stran izpolnil s slavospevom Puciju. Tudi to mi ugaja. Kajti vidim s tem, da je pri

teh ljudeh njihova oseba vse, njihova osebna korist vse, narod pa je le za to tukaj, da drži hrbet, da pride tak »voditelj« na vrh. Nič ne zametujem Pucijevih »zaslug«, recimo za centralizem, ki ga je ravno on omogočil v Jugoslaviji s svojimi samostojneži, toda, če je to njemu hasnilo in njegov štivilni družini, mu narod za to ne bo nikdar hvaležen, pa če še enkrat po 60 let učka.

»Kmetijskemu listu« je starokatoliška vera prava! Če kdaj rečem »Kmetijskemu listu«, da je proti katoliški veri, se vedno obregne, da naj mu dokažem. Če mu dokažem, pravi, da zavijam beseda. V zadnji številki sem pa ponovno čital, kako hvali krivoversko starokatoliško zmoto, ki se je začela nekje na Nemškem in se zato pri nas imenuje »narodna« cerkev. »Kmetijskemu listu« je vse to pravo, kar ni pravo. Saj pri njem tudi naslov sam ni pravilen, ker je to Pucijev mesarski list, ne pa kmetijski.

Čemu priznašanje? Naši liberalci so slino sicerkiani ljudje. Niti ne misliš, da bi mu kaj napravil, se že cmeri, da se mu godi krivica. Kake krivice pa nam je delala JNS, pa smo že menda vsi pozabili? Čemu priznašanje? Mislite, da bodo ti Herodeži kdaj postali boljši? Nikdar ne! Oni živijo le od slovenozrstva!

Sami križi! V Avstriji je hučo, tam so sami križi! Greš po cesti, začno padati na tebe papirni križi; greš v stadion, zamahajo platneni križi; greš v hribe, najdeš narisane križe na najvišjih skalah. In kakšen križ ima Sušnik s temi, ki mu delajo in sejejo te križe! In če enkrat zmaga ta Hitlerjev križ v Avstriji, bomo najbrže tudi mi imeli križe s temi križi!

Čudna dežela. Japonska je čudna dežela, tam ni mogoče najti ljudi, ki bi hoteli biti ministri. Tam bi bilo bolje za Pucija!

Tudom Madjarom! Pretekli teden so imeli naši sosedje Madjari velike slovesnosti ob priliki obiska italijanskega kralja, ki se je peljal preko naših krajev. Meni je zelo žal otrok, ki so se pri tej priliki ponesrečili. Upam pa, da vsaj kake druge nesreče ne bo!

Za razorožitev! Naenkrat so se pojavili tovarnarji orožja, da se naj države razorožijo! Vse orožje je treba uničiti! Seveda, pozneje bo pa treba — novega kupiti! Samo da je kšeft!

Sovjetsko kmetijsko gospodarstvo.

Sovhozi

Sodobni sovjetski gospodarski sistem pozna tri vrste gospodarstva: »sovhozi« (sovjetskoje hojajstvo = gospodarstvo), »kolhozi« (kolektivnoje hojajstvo) in samske kmetije. Sovhozi so gospodarske tovarne za kruh, kakor jih večkrat nazivajo boljševiki sami. Razmere kmečkih delavcev do sovhoza so ravno take kot razmere tovarniških delavcev do vodstva tovarne; delajo in prejemajo plačo (navadno v naravi), a niso solastniki sovhoza in ne inventarja. Sovhoz se smatra kot vzor komunističnega gospodarstva in v teku časa bi se vse kmečko gospodarstvo v sovjetiji moralo izpremeniti v sovhoze. Leta 1933 je bilo po sovjetski statistiki 5000 sovhozov in 22.500 kolhozov. V sovhozih je bilo 18% vseh poljedelcev in v kolhozih 65,4%. Potem bi bilo še 16,6% samostojnih kmečkih gospodarstev. Tudi kolhozni delavci dobivajo za svoje delo plačilo v naravi, in sicer vse življenjske potrebnosti, v kolikor so delali. Poleg tega imajo kolhozni v zadnjem času še četrt do

pol hektara vrtno zemlje, katero morejo zase obdelovati. Kmetje so sovjetsko oblast prisilili, da jim je to dala, ker drugače ni uspevalo kolkhozno delo. Rediti morejo po eno ali dve teleti, eno do treh svinj, do deset ovc ali koz, do dvajset panjev čebel in kuretnino.

Kolhozi

Sovhozi predstavljajo navadno zemljo bivših veleposestnikov ali zemljo za izgnance, katere uporablja sovjetska oblast za prisilno delo. Kolhozi so sestavljeni iz kmetov ene ali več sosednjih vasi. Za samostojna kmečka gospodarstva se sovjetska oblast ne zanima, ker so v bližnjem času tako obsojena na pogin. Sovjeti jim namreč nalagajo velike davke in dajatve ter jih spravljajo v tak položaj, da bi sami prostovoljno stopili v kolhoze.

Strašni čas kolhoziranja

Strašni so bili za ruske kmete dnevi, ko so sovjeti ustanavljali kolhoze. Vsi kmetje so bili razdeljeni v tri vrste. V prvi vrsti so bili kmetje (kulaki), ki so se dejansko ustavljali sovjetski oblasti; ti so bili aretirani in kot protirevolucionarji ustreljeni. Vse njihovo imetje je zasegla sovjetska oblast. V drugi vrsti so bili kmetje, ki so delali z najetimi delavci; ti so bili z družinami vred poslani na prisilno delo na sever Rusije ali v Sibirijo. Tudi njihovo imetje je zasegla oblast. Vsi drugi, ne veliki, a bolj premožni posestniki, so se morali izseliti iz svojega kraja, a vse njihovo premožje in nepremično imetje je oblast izročila krajevnim kolhozom. Vsi, ki so se morali izseliti, so smeli vzeti s seboj le en par spodnje, gornje obleke in obutve. Lahko si mislimo, koliko vrednosti so si v takih okoliščinah nagrabili komunisti pri preganjanem ljudstvu! Na tisoče in tisoče ljudi je bilo ubitih ne samo od sovjetske oblasti, marveč so si vsled obupa tudi sami jemali življenje.

Znan komunist se je izrazil, da je v zvezi z uredbo 1. februarja 1930 moralo biti uničenih do pet milijonov kmetov (Social. vestnik, št. 6-7, 1930, str. 17). Število »brezprizornih« v Rusiji se je naenkrat podvojilo. Kmetje so se na mnogih krajih

Top proti tankom so preizkušali kolonijalni vojniki v Londonu ob priliki kronanja angleškega kralja Jurija VI.

vzdignili, a ker niso bili organizirani, jih je sovjetska oblast lahko potlačila.

Tako postopanje sovjetske oblasti do kmetov je imelo za posledico strašen nered v poljedelstvu z ozirom na žetev leta 1930. Da bi se stvar popravila, so začeli voditelji boljševikov pisati v listih, da so krajevne oblasti prestrogo postopale s kmeti in da vsak, kdor hoče, lahko izstopi iz kolhoza. Toda kako bodo izstopili, ker so ves inventar morali dati kolhozom in zdaj ga niso več smeli s seboj vzeti? To je bil le pesek v oči. Kmetje so pa verjeli, so delali in letina je bila dobra. Ko je bila pa žetev spravljena, je bilo vse preklicano in začelo se je staro nasilje. Kmetje so bili vsi zbegani in niso imeli veselja do dela. Nastala je lakota leta 1931 in še bolj leta 1932. Dne 7. avgusta 1932 je izšla postava, vsled katere je bil kmet izpostavljen strašnemu nasilju. Če je lačen kmet vzel v kolhozu nekaj zrnja, je bil ustreljen ali izgnan v taborišče za prisilno delo. Leta 1933 je jud Steinhart ustanovil po vsej Rusiji deške oddelke, imenovane »lahka kavalerija«. Ti dečki so prejeli od oblasti denar, obleko in posebne znake odlikovanja. Za to so morali ovajati oblastem kmete, ki so v kolhozih vzeli kaj zrnja ali drugih reči. V »lahko kavalerijo« so sprejemali pionire od 12 do 16 let, pa tudi »oktjabrjate« od 8 do 12 let.

Taki otroci so ovajali oblasti lastne starše in sorodnike, če so spoznali, da so vzeli kaj kolhoznega zrnja. Sovjetski listi so dostikrat opisovali »junaška dejanja« takih otrok. »Pravda« z dne 20. junija 1934 opisuje tako dejanje pionira Proši Kobulina, ker je naznanil lastno mater, da je ukradla zrnje, katero bi se bilo moralo posejati. »Izvestja« poročajo dne 28. marca 1934, da je pionirka Olja Balikina naznanila lastnega očeta, da je kradel kolhozno zrnje. Oče je bil seveda strogo kaznovan. Sovjetska oblast potrebuje mnogo zrnja za mesta, za vojaštvo in delavce. Zahteva ga od kolhozov in dostikrat preveč, da kolhozom premalo ostane. Poleg tega pa še pritiskajo vremenske nesreče. Kmetje sami pa tudi nimajo zanimanja za delo v kolhozih. Zato ni čudno, da se v Rusiji vedno oglašajo glad zdaj v tem, zdaj v drugem okraju. »Moč« z dne 18. IV.

poroča, da letos preti glad gubernijam ob veliki reki Volgi. Take so gospodarske razmere v sovjetiji. Da bo naše ljudstvo o tem poučeno, priobčujemo to poročilo po »Vestniku r. t. k.« št. 2. A. K.

Poslednje vesti.

Politične novice iz drugih držav

Iz španske državljanske vojne — Nevareno mednarodno zapletljaj

V noči na zadnje soboto je bombardiralo katalonsko prestolico Barcelono 15 minut več nacionalističnih bombnih letal, katera so vrgla na mesto krog sto ton bomb največjega kalibra. Napad iz zraka je silno prestrašil prebivalstvo, ki se je zateklo v kleti ter v pripravljena podzemeljska kritja. Ubitih je bilo sto ljudi, 150 ranjenih. Porušenih je mnogo velikih stavb. Nastal je na več krajih požar. Republikanskemu protiletalskemu topništvu se je posrečilo, da je sestrelilo eno nacionalistično bombno letalo. — Rdeči bombni letali, ki sta krožila nad Balearskim otočjem, sta vrgli več bomb na nemško oklopnjako »Deutschland«, ki je bila zasidrana pred otokom Ibiza in pripada mednarodnemu brodogovju, katero nadzira španske vođe radi dovoza vojnega materiala. Bombardiranje iz zraka je zahtevalo na nemški ladji 24 mrtvih, 19 pomorščakov in podčastnikov se bori s smrtjo, 64 mož je bilo ranjenih. Zadetki so bili radi tega tako izdatni, ker so bili mornarji zbrani v obednici, kamor je zadela med 6. in 7. uro zjutraj 29. maja bomba iz rdečega letala. Letali sta vrgli v celem 12 bomb. Koj po bombardiranju je zapustila »Deutschland« luko otoka Ibiza in je odplula v Gibraltar, kjer je odala ranjence v angleško bolnišnico. — Pri otoku Malorca so rdeči bombardirali iz zraka italijansko bojno kontrolno ladjo. Več bomb je zadelo častniško kabino. Ubitih je bilo šest častnikov, poveljnik in več častnikov je bilo ranjenih. — Z omenjenim bombardiranjem so izzvali španski rdeči morje ogorčenja v Nemčiji in Italiji. Nemčija in Italija sta 30. maja po svojih zastopnikih pri odboru za nevmešavanje v Londonu zagrozili, da bosta sami napravili red, ker so se držnili rdeči brez povoda napasti njuni kontrolni ladji. Nemčija in Italija sta grožnji izpolnili na ta način, da sta izstopili iz londonskega odbora za nevmešavanje in so nemške vojne ladje 31. maja zjutraj bombardirale utrjeno rdečo luko Almera in poslale v njo 200 granat. Itali-

V bolnišnici indijskega mesta Kalkuta se zdravi Ahmed Kadri iz Afganistana, ki je star 123 let. Bestkrat je bil oženjen, je oče 29 otrok in njegov najstarejši sin je star 90 let.

Ivana Reitsch, nemška jadralna letalka, je bila imenovana od ministra za letalstvo Göringa za kapetana.